

TUEN TARPEEN TUNNISTAMINEN

**LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN ARVIOINTI
ENSIMMÄINEN LUOKKA**

Käyttäjän opas

Niilo Mäki Instituutti, 2011

Salmi, P., Eklund, K., Järvisalo, E. & Aro, M.

LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 1. luokalle. Käyttäjän opas.

Saatavilla osoitteessa <http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/tuen-tarpeen-tunnistaminen/1lk/lukeminen/kayttajan-opas>

SISÄLTÖ

1LK LUKEMINEN JA KIRJOITTAMINEN - KÄYTTÄJÄN OPAS	4
ARVIOITAVAT TAIDOT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT	5
LOMAKKEET JA NIIDEN KÄYTTÖTARKOITUS	8
TEHTÄVIEN PISTEITYS JA TULOSTEN KOONTI	10
ARVIOINTITIEDON TULKINTA	11
TUNNISTAMISESTA TAITOJEN TARKEMPAAN ARVIOINTIIN JA SEURANTAAN	13
LIITTEET	14
<i>LIITE 1: Yksilökoontilomake, 1lk</i>	<i>14</i>

1LK LUKEMINEN JA KIRJOITTAMINEN - KÄYTTÄJÄN OPAS

Tuen tarpeen tunnistamisen välineet ovat osa LukiMat-palvelun Oppimisen arviointi -materiaaleja, jotka on laadittu matematiikan ja lukemisen sekä kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamiseen, taitojen tarkempaan arviointiin sekä taitojen kehityksen ja oppimisen seurantaan. Lukemisen ja kirjoittamisen oppimisen arviointiin on laadittu välineet 1. ja 2. luokille. Lukutaidon arviointivälineillä arvioidaan teknistä lukutaitoa.

Lukemisen osalta Oppimisen arviointi -materiaali muodostaa kokonaisuuden, johon kuuluvat koko ryhmän lukemisen perustaitojen arviointiin suunnitellut Tuen tarpeen tunnistamisen välineet sekä tuen aikaisen yksilöllisen kehityksen seuraamiseen tarkoitetut Oppimisen seurannan välineet. Tuen tarpeen tunnistamisen välineet on suunniteltu käytettäväksi kolmena eri ajankohtana: lukuvuoden alussa (syksy), keskellä lukuvuotta (talvi) sekä lukuvuoden lopussa (kevät). Välineisiin on kerätty viiteaineistot 1. luokan syksyllä ja keväällä.

Tuen tarpeen tunnistamisen välineet sisältävät ryhmäarviointitehtäviä (syksyllä ja keväällä) ja yksilöarviointitehtäviä (syksyllä). Ryhmäarvioinnilla arvioidaan koko ryhmän osaamista. Yksilöarviointia on tarkoitus käyttää ryhmäarvioinnin lisänä tarvittaessa taitojen lisäkartoitukseen. Ne antavat tietoa esimerkiksi siitä, kuinka monta ja mitä kirjaimia lapsi osaa nimetä ja kuinka monen kirjaimen pituisia tavuja hän osaa lukea. Lisäksi talvella ja keväällä opettaja arvioi kunkin lapsen osaamista tarkistuslistan avulla.

Oppimisen seurannan välineitä voidaan käyttää tarpeen mukaan ja ajankohdasta riippumatta taitojen kehityksen ja oppimisen seurantaan sekä taitojen tarkempaan arviointiin.

Tuen tarpeen tunnistamisen välineillä opettaja pystyy arvioimaan omaan ryhmäänsä kuuluvien lasten lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen hallintaa kolmessa eri ajankohdassa ja vertaamaan sitä omaa luokkaansa huomattavasti laajemman viiteryhmän osaamistasoon. Näin, yhdessä lapsen oppimista koskevien muiden havaintojen kanssa, opettaja pystyy tekemään päätelmiä siitä, keiden lasten taitoja sekä tuen riittävyttä tulisi arvioida ja seurata tarkemmin. Välineillä on mahdollista saada tietoa siitä, mitkä taidot vaativat tarkempaa arviointia, mahdollista lisätukea ja oppimisen seuranta.

ARVIOITAVAT TAIDOT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT

Lukemisen ja kirjoittamisen ajatellaan kehittyvän vaiheittain kohti sujuvaa hallitsemista. Lapsen on osattava erilaisia hierarkisesti kehittyviä perustaitoja lukemisen ja kirjoittamisen sujumista varten (lue tarkemmin Tietopalvelun kohdasta Lukutaito kehittyä sekä Sanat sekaisin -kirjan luvusta Lukeminen ja kirjoittaminen; Siiskonen, Aro & Holopainen, 2001). Yhtenä perusedellytyksistä lukemiselle ja kirjoittamiselle pidetään fonologista tietoisuutta eli kykyä ymmärtää puhutun kielen koostuvan sanaa pienemmistä yksiköistä. Erityisesti tietoisuuden äänteisistä ajatellaan olevan keskeinen edellytys kirjain-äännevuuksiin pohjautuvan alkavan luku- ja kirjoitustaidon omaksumiselle. Sujuvan lukutaidon perusta on kirjain-äänne-vastaavuuksiin perustuva kokoava lukemisen taito. Äänneellisen kokoamisen nopeutuessa ja automatisoituessa tunnistamisen tukena ovat todennäköisesti myös yhtä kirjainta suuremmat yksiköt ja vähitellen siirrytään yhä sujuvampaan lukemiseen.

Tuen tarpeen arvioinnin väline rakentuu näiden edellä mainittujen lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen arvioinnista. Ensimmäisellä luokalla pääpaino on fonologisten taitojen sekä kokoavan lukemisen ja kirjoittamisen perusteiden arvioimisessa. Toisella luokalla pääpaino on lukemisen sujuvuuden ja sanojen oikeinkirjoituksen arvioimisessa. Lukeminen, kirjoittaminen ja fonologiset taidot on jaettu arviointivälineissä osataitoihin ja niitä arvioiviin tehtäviin.

Syksyn välineissä tarkastelun kohteena ovat seuraavat taidot (ks. taulukko 1): fonologiset taidot, lukeminen sekä kirjoittaminen. Koska lasten fonologisten taitojen oletetaan 1. luokan keväällä olevan riittävän kehittyneitä lukutaidon omaksumiselle, kevään välineillä arvioidaan ainoastaan lukemista ja kirjoittamista. Kevään välineillä voi kokoavan lukutaidon lisäksi arvioida lukusujuvuutta, sillä moni lapsi hallitsee kokoavan lukutaidon jo ensimmäisen luokan keväällä.

Talven ja kevään välineet sisältävät keskenään vertailukelpoisen tarkistuslistan, joka ohjaa arvioimaan lukemisen ja kirjoittamisen yksittäisten osataitojen hallintaa. Osaaminen kirjataan kolmiportaisella arviointiasteikolla: osaako lapsi osataidon, tarvitseeko lapsi harjoitusta vai tarvitseeko lapsi paljon harjoitusta. Apuna tarkistuslistan täyttämiseksi voi käyttää Oppimisen seurannan lukemisen ja kirjoittamisen osataitokohtaisia tehtäviä. Tarkistuslistaan kirjaamisen avulla voi myös seurata lukemisen ja kirjoittamisen kehitystä siten, että talvella kirjattua lapsen osaamista voi verrata keväällä kirjattuun osaamiseen. Tarkistuslistaa voi lisäksi halutessaan käyttää tiiviimpään, säännöllisiin (esim. 4 viikon) välein tapahtuvaan oppilaan kehittymisen seurantaan. Tarkistuslistaa voi käyttää myös keskustelun pohjana ja havainnollistavana apuvälineenä lapsen ja vanhempien kanssa käytävissä arviointikeskusteluissa.

	ARVIOINNIN AJANKOHTA		
	SYKSY	TALVI	KEVÄT
RYHMÄARVIOINTI	2 x 45 min		30 min
Fonologiset taidot			
Alkuäänteen tunnistaminen	•		
Sanan tavujen laskeminen	•		
Lukeminen			
Tunnistava lukeminen	•		
Lukusujuvuus			•
Kirjoittaminen			
Kirjainten kirjoittaminen	•		
Tavujen kirjoittaminen	•		
Sanojen kirjoittaminen	•		•
YKSILÖARVIOINTI	5-7 min/hlö		
LUKEMINEN			
Kirjainten nimeäminen	•		
Tavujen lukeminen	•		
TARKISTUSLISTA		10 min/hlö	10 min/hlö
Lukemisen ja kirjoittamisen tarkistuslista		•	•

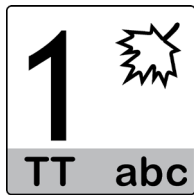
Fonologisia taitoja (syksy) eli kykyä tunnistaa ja käsitellä sanojen erikokoisia yksiköitä, kuten äännejä ja tavuja, arvioidaan kahdella eri tehtävällä. Alkuäänteen tunnistamisen tehtävässä lasta pyydetään merkitsemään, minkä sanan alussa (4 vaihtoehtoa) kuuluu sama äänne kuin esimerkisanassa. Sanan tavujen laskemisen tehtävässä lasta pyydetään merkitsemään, montako tavua sanassa on.

Lukutaitoa (syksy, talvi ja kevät) arvioivissa tehtävissä tarkastellaan lukutaidon perusteita kuten äänne-kirjainvastaavuuden sekä kokoavan lukutaidon hallintaa. Syksyllä lukutaitoa arvioidaan Tunnistavan lukemisen ryhmäarvioinnin tehtävällä sekä Kirjainten nimeämisen ja Tavujen lukemisen yksilöarvioinnin tehtävillä. Talvella ja keväällä kirjataan lukutaitoa koskevat osatarkistukset tarkistuslistaan. Tarkistuslista ohjaa arvioimaan kirjainten ja äänneiden tuottamista sekä eripituisten tavujen ja sanojen kokoavan lukemisen hallintaa. Tarkistuslistaan voi myös kirjata, osaako lapsi jo lukea kokonaisia virkkeitä tai tekstiä. Keväällä arvioidaan myös lukusujuvuutta aikarajallisella tehtävällä, jossa lapsi lukee väittämiä ja päättelee, onko väittäjä totta vai ei.

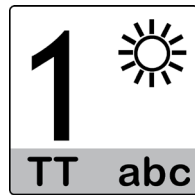
Kirjoittamistaitoa (syksy, talvi ja kevät) arvioivissa tehtävissä arvioinnin kohteina ovat kirjoittamisen perusteet, kuten kirjain-ääne -vastaavuuden hallinta sekä erikokoisten yksikköjen oikeinkirjoitus. Syksyllä kirjoitustaitoa arvioidaan Kirjainten kirjoittamisen, Tavujen kirjoittamisen ja Sanojen kirjoittamisen tehtävillä. Kevään välineet sisältävät Sanelukirjoittamisen tehtävän, jolla arvioidaan erilaisia tavu- ja sanarakenteita sisältävien sanojen oikeinkirjoitusta. Kevään sanelukirjoittamistehtävä on rinnakkainen toisen luokan sanelukirjoittamistehtävien kanssa. Talvella ja keväällä kirjataan kirjoitustaitoa koskevat osatitokohtaiset arviot Tarkistuslistaan. Tarkistuslista ohjaa arvioimaan kirjaimen kirjoittamista kuullun kirjaimen tai äänteen nimen perusteella sekä eripituisten ja -rakenteisten tavujen ja sanojen kirjoittamista. Lisäksi tarkistuslistaan voi kirjata, kykeneekö lapsi kirjoittamaan kokonaisia virkkeitä tai kokonaisen tekstikokonaisuuden.

LOMAKKEET JA NIIDEN KÄYTTÖTARKOITUS

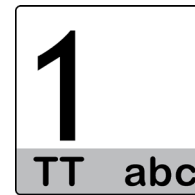
Lukemisen ja kirjoittamisen Tuen tarpeen tunnistamisen välineet sisältävät lomakkeita jokaiseen kolmeen ajankohtaan (syksy, talvi ja kevät). Eri ajankohtaan kuuluvat lomakkeet on helppo tunnistaa lomakkeiden etusivulla olevasta logosta.

Syksy

Kevät

1lk lukeminen

Syksyn ja kevään ryhmäarviointeja varten on lapsen tehtävälomake ja opettajan esitysohje. Syksyn yksilöarviointia varten on tarjolla lapsen tehtävämateriaali sekä opettajan esitysohje ja kirjaamislomake. Talven arviointiin on tarkistuslista, jota käytetään myös osana kevään arviointia. Yksilökoontilomakkeelle kootaan syksyn ja kevään arviointitiedot.

Taulukko 2. Lukemisen ja kirjoittamisen Tuen tarpeen tunnistamisen lomakkeet ensimmäiselle luokalle.

	syksy	talvi	kevät
Lapselle	Ryhmäarvioinnin tehtävät		Ryhmäarvioinnin tehtävät
	Yksilöarvioinnin tehtävämateriaali		
Ohjaamaan arviointia		Tarkistuslista (talvi/kevät)	Tarkistuslista (talvi/kevät)
Tehtävien esittämiseen	Ryhmäarvioinnin esitysohje		Ryhmäarvioinnin esitysohje
	Yksilöarvioinnin esitysohje ja kirjaamislomake		
Tulosten koontiin	Yksilökoontilomake (syksy/kevät)		Yksilökoontilomake (syksy/kevät)

Lapsen tehtävälomake (syksy ja kevät) on pyritty laatimaan selkeäksi sijoittamalla vain yhtä tehtävätyyppiä samalle sivulle. Lisäksi ohjeistuksen tukena ovat sivu- ja rivitunnisteet. Yksilöarvioinnissa lapselle esitetään tehtäviä tehtävämateriaalista. Osoiden lukumäärä tehtävissä vaihtelee syksyn 15 ja kevään 70 välillä.

Opettajan esitysohjeet (syksy ja kevät) sisältävät yleisiä ryhmäarvioinnin toteuttamiseen liittyviä ohjeita, tehtäväkohtaiset esitysohjeet sekä tietoa arvioinnin kestosta ja arviointiin tarvittavista välineistä. Yksilöarvioinnin tehtävien esitysohjeet sisältävät myös kirjaamislomakkeen, johon voi kirjata kunkin lapsen tehtäväkohtaiset suoriutumiset.

Arvioinnin jälkeen opettaja pisteittää tehtävät, koostaa lapsen tehtäväkohtaiset summapistemäärät ja siirtää ne yksilökoontilomakkeelle, joka on saatavilla käsikirjassa (liite 1) tai erillisenä lomakkeena. Opettaja etsii ja ympyröi lapsen pistemäärää vastaavat luvut eri tehtävissä. Taulukon tai lomakkeen vasemmassa ja oikeassa reunassa ovat persentiililuvut, joiden avulla opettaja voi suhteuttaa yksittäisen tehtäväsuorituksen laajaan viiteaineistoon. (Katso tarkemmat ohjeet kohdasta Arviointitiedon tulkinta).

Tarkistuslista (talvi ja kevät) on opettajan lomake, johon hän kirjaa lapsen lukemista ja kirjoittamista koskevat osataitokohtaiset arvioinnit talvella ja keväällä. Sitä voi myös halutessaan käyttää toistuvasti tasaisin väliajoin lapsen taitojen kehittymisen seurantaan. Tarkistuslista sisältää täyttöohjeet.

Tehtäväkohtaisella laadullisella tarkastelulla opettaja saa viitteitä siitä, mitä osaitaitoja lapsi jo hallitsee ja missä osaitaidoissa lapsella on vielä harjoiteltavaa. Näin saadaan selville, mitä osaitaitoja tulisi tukea ja seurata yksilöllisesti, sekä mitä osaitaitoja kannattaisi mahdollisesti arvioida vielä tarkemmin. Taitojen tarkemmassa arvioinnissa voi käyttää yksilöarviointitehtäviä, tarkistuslistaa sekä Oppimisen seurannan välineitä.

TEHTÄVIEN PISTEITYS JA TULOSTEN KOONTI

Jokaisesta oikeasta vastauksesta annetaan yksi piste ja väärästä vastauksesta nolla pistettä. Vastaamattomasta kohdasta annetaan myös nolla pistettä.

Yleisen pisteitysohjeen lisäksi esitysohjeissa on esitetty tehtäväkohtaisia ohjeita. Jos ryhmäarviointitehtävissä lapsi on merkinnyt kaksi vastausta samaan tehtävään, vastaus tulkitaan vääräksi. Jos yksilöarviointitehtävissä lapsi korjaa vastaustaan, viimeksi annettu vastaus tulkitaan lapsen vastaukseksi ja pisteytetään. Sanelukirjoittamisen tehtävissä, Kirjainten nimeämisen tehtävässä sekä Lukusujuvuuden tehtävässä on myös esitetty tehtäväkohtaisia pisteitysohjeita.

Yksilökoontilomakkeeseen ympyröidään tehtävittäin lapsen tehtävälomakkeen pistemäärät. Lomakkeesta näkyvät myös pistemääriä vastaavat persentiililuvut.

ARVIointitiedon tulkinta

Tuen tarpeen tunnistamisen välineiden (syksy ja kevät) pistemäärät ja persenttiililuvut löytyvät alla olevasta taulukosta 3 sekä yksilökoontilomakkeesta (Liite 1). Lapsen suoriutumista ryhmä- ja yksilöarviointitehtävissä voi verrata laajaan viiteaineistoon (n=341-468). Tarkistuslistaa käytettäessä lapsen tuloksia ei verrata viiteaineistoon vaan opetettuihin sisältöihin ja lapsen aiempaan osaamiseen.

Lapsen suoriutumisen tulkinnessa tulee ottaa huomioon arvioinnin ajankohta. Syksyn viiteaineisto on kerätty elo-syyskuun ja kevään viiteaineisto huhti-toukokuun vaihteessa. Suositellaan, että arviointi tehdään vastaavina ajankohtina. Jos arviointi suoritetaan ennen ajankohtaa, jolloin viiteaineisto on kerätty (esimerkiksi kevään arviointi tehdään maaliskuussa), viitearvot ovat liian korkeat. Vastaavasti jos arviointi tehdään suositeltua ajankohtaa myöhemmin (syksyn arviointi tehdään lokakuussa) on lapsi ehtinyt saamaan opetusta enemmän kuin viiteryhmä ja viitearvot ovat liian alhaiset. Tulkinnessa tuleekin pohtia sitä, onko arvioinnin ajankohdalla vaikutusta tulosten tulkintaan.

Lapsen suorituksen vertaaminen laajempaan ikäverrokeista koostuvaan viiteaineistoon tapahtuu tehtävittäin hakemalla tehtävän pistemäärää vastaava persenttiililuku käsikirjan taulukon tai yksilökoontilomakkeen vasemmasta tai oikeasta sarakkeesta. Persenttiililuku kertoo siitä, kuinka lapsen suoriutuminen tehtävässä sijoittuu suhteessa samanikäisiin tai samalla luokkatasolla oleviin lapsiin. Esimerkiksi persenttiililuku 10 kertoo, että lapsen suoritus sijoittuu alimpaan 10 %:iin, eli 10 prosenttia viiteryhmän lapsista saa saman tai alhaisemman ja 90% paremman pistemäärän tehtävässä. Vastaavasti persenttiililuku 50 kertoo, että puolet lapsista suoriutuu tehtävässä yhtä hyvin tai heikommin ja puolet paremmin, eli lapsen suoritus vastasi ikäryhmän keskimääräistä suoritustasoa.

Yksilökoontilomakkeeseen ja persenttiilitaulukkoon on järjestetty tehtävät osa-alueittain (fonologiset taidot, lukeminen ja kirjoittaminen) sekä ajankohdittain (syksy, kevät). Lisäksi kunkin osa-alueen sisällä tehtävät on järjestetty hierarkisen järjestyksen mukaan (esim. Kirjainten nimeäminen, Tavujen lukeminen, Tunnistava lukeminen, Lukusujuvuus).

Viitearvoihin verrattaessa on hyvä huomioida se, että kyseessä ei ole satunnaisotantaan perustuva normiaineisto, vaan viiteaineisto on kerätty vapaaehtoisten opettajien ryhmissä ympäri Suomea. Viiteaineistot ovat kuitenkin kooltaan suuria, joten viitearvoja voidaan pitää suhteellisen luotettavina.

Kevään lukusujuvuustehtävän tulkinnessa on syytä ottaa huomioon runsas virheiden määrä. Lukusujuvuustehtävä on suunniteltu ensisijaisesti lapsen lukemissujuvuuden arviointia varten rajoittamalla suoritus aika kolmeen minuuttiin. Tehtävä sisältää yksinkertaisia väittämiä, jotka lapsen tulee lukea yksi kerrallaan ja päätellä, onko väittäjä totta vai ei. Keskeinen tulos on kolmessa minuutissa annettujen oikeiden vastausten määrä. Se kertoo siis siitä, kuinka monta väittämiä lapsi on ehtinyt määrääjässä lukea. Väittämien oikeellisuuden päättelyn pitäisi olla hyvin helppoa. Mikäli lapsi tekee tehtävässä paljon virheitä, hän on voinut arvata suuren osan vastauksista eikä tehtävän tulos silloin anna kuvaa lapsen todellisesta lukemisen sujuvuudesta. Tällöin kannattaa lukemisen sujuvuuden arvioinnissa käyttää apuna muita tehtäviä, kuten esimerkiksi yksilöarviointitehtävissä olevia ääneen lukemisen tehtäviä. Runsa virheiden määrä voi turhan arvailevan lukutyylin ohella johtua myös heikosta teknisestä lukutaidosta. Tällöin on syytä siirtyä lapsen kanssa tekemään kokoavan lukutaidon harjoituksia.

Taulukko 3. Lukemisen ja kirjoittamisen ensimmäisen luokan persenttilitaulukko.

Persenttiliik	Fonologiset taidot		Lukeminen				Kirjoittaminen				Persenttiliik
	SYKSY		SYKSY		KEVÄT		SYKSY		KEVÄT		
	Alkuäänteen tunnistaminen	Sanan tavujen laskeminen	Kirjainten nimeäminen	Tavujen lukeminen	Tunnistava lukeminen	Lukemisen sujuvuus	Kirjainten kirjoittaminen	Tavujen kirjoittaminen	Sanojen kirjoittaminen	Sanelukirjoitus	
	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	Pisteet	
100	15	15	23	20	15	43 - 70	23	15	15	20	100
95	*	*	*	*	*	37 - 42	*	*	*	*	95
90	*	*	*	*	*	34 - 36	*	14	13 - 14	*	90
85	*	14	*	*	*	31 - 33	*	*	12	*	85
80	*	*	*	*	*	29 - 30	*	*	11	19	80
75	*	13	*	19	14	27 - 28	*	13	*	*	75
70	*	*	*	17 - 18	*	25 - 26	*	*	10	18	70
65	*	*	*	*	*	24	*	12	9	*	65
60	*	12	*	16	13	23	22	11	7 - 8	*	60
55	*	*	22	14 - 15	*	22	*	10	6	17	55
50	14	*	*	12 - 13	*	21	*	9	4 - 5	*	50
45	*	11	*	9 - 11	12	20	*	8	3	16	45
40	13	*	21	7 - 8	11	19	21	7	2	15	40
35	12	10	*	6	*	17 - 18	*	*	1	14	35
30	11	*	20	5	10	16	20	5 - 6	*	13	30
25	10	9	19	4	9	15	18 - 19	4	*	11 - 12	25
20	9	*	18	3	7 - 8	13 - 14	17	3	0	9 - 10	20
15	8	8	15 - 17	*	6	12	15 - 16	2	*	7 - 8	15
10	7	6 - 7	13 - 14	2	5	9 - 11	11 - 14	*	*	5 - 6	10
5	0 - 6	0 - 5	0 - 12	0 - 1	0 - 4	0 - 8	0 - 10	0 - 1	*	0 - 4	5

TUNNISTAMISESTA TAITOJEN TARKEMPAAN ARVIOINTIIN JA SEURANTAAN

Ensimmäisellä luokalla lasten lukutaidossa on suuria eroja. Osa eroista johtuu lasten erilaisista oppimiseen liittyvistä kyvyistä, mutta myös lapsen oppimisympäristöt ja kokemukset vaikuttavat suoritustasoon. Myös arviointivälineet, arviointitilanne sekä lapseen liittyvät tekijät kuten keskittyminen tai väsymys saattavat vaikuttaa arvioinnin luotettavuuteen (ks. tarkemmin Tietopalvelun kohdasta Arvioinnin tavoitteet). Eri tekijöiden vaikutusta on mahdotonta erottaa toisistaan tarkastelemalla pelkästään lapsen suoriutumista arviointitehtävässä. Tämän vuoksi on hyvä käyttää arvioinnissa monipuolisia keinoja, kuten muita arviointimenetelmiä ja havaintoja lapsen koulutyöskentelystä. Arviointivälineen tuottamaa tietoa ei siis ole syytä tulkita oppilaan oppimiskyvyksi tai taitotasoksi. Pikemminkin tietoa pitäisi käyttää opetuksen ja taitokohtaisen harjoittelun kohdentamisessa sitä tarvitseville lapsille sekä heidän oppimisensa ja taitojensa kehityksen seuraamisessa. Mahdollisten oppimisen pulmien tunnistamisen ja ennakoinnin kannalta taitojen kehityksen seuranta on tärkeää. LukiMat-palvelun Oppimisen arviointi kokonaisuutena tarjoaa opettajalle mahdollisuuden seurata, hyötyykö lapsi saamastaan lukemisen ja kirjoittamisen opetuksesta vai tarvitaanko lisätukea (ks. Oppimisen seurannan välineet).

LIITTEET

Nimi: _____

Luokka/ryhmä: _____

Arviointin päivämäärä, syksy: _____

kevät: _____

Percenttiili	Fonologiset taidot			Lukeminen				Kirjoittaminen				Percenttiili			
	SYKSY		Pisteet	SYKSY			KEVÄT	SYKSY			KEVÄT				
	Alkuäänteen tunnistaminen	Sanan tavujen laskeminen		Kirjainten nimeäminen	Tavujen lukeminen	Tunnistava lukeminen		Lukemisen sujuvuus	Kirjainten kirjoittaminen	Tavujen kirjoittaminen			Sanojen kirjoittaminen	Sanelukirjoitus	
100	15	15	15	20	15	43 - 70	23	20	15	15	20	23	15	15	20
95	•	•	•	•	•	37 - 42	•	•	•	•	•	•	•	•	•
90	•	•	•	•	•	34 - 36	•	•	•	•	•	•	14	13 - 14	•
85	•	14	•	•	•	31 - 33	•	•	•	•	•	•	•	12	•
80	•	•	•	•	•	29 - 30	•	•	•	•	•	•	•	11	19
75	•	13	•	19	14	27 - 28	•	17 - 18	•	•	•	•	13	•	•
70	•	•	•	•	•	25 - 26	•	•	•	•	•	•	•	10	18
65	•	•	•	•	•	24	•	•	•	•	•	•	12	9	•
60	•	12	•	16	13	23	•	16	13	•	•	22	11	7 - 8	•
55	•	•	22	14 - 15	•	22	•	14 - 15	•	•	•	•	10	6	17
50	14	•	•	12 - 13	•	21	•	12 - 13	•	•	•	•	9	4 - 5	•
45	•	11	•	9 - 11	12	20	•	9 - 11	12	•	•	•	8	3	16
40	13	•	21	7 - 8	11	19	21	7 - 8	11	•	•	21	7	2	15
35	12	10	•	6	•	17 - 18	•	6	•	•	•	•	•	1	14
30	11	•	20	5	10	16	20	5	10	•	•	20	5 - 6	•	13
25	10	9	19	4	9	15	19	4	9	•	•	18 - 19	4	•	11 - 12
20	9	•	18	3	7 - 8	13 - 14	18	3	7 - 8	•	•	17	3	0	9 - 10
15	8	8	15 - 17	•	6	12	15 - 17	•	6	•	•	15 - 16	2	•	7 - 8
10	7	6 - 7	13 - 14	2	5	9 - 11	13 - 14	2	5	•	•	11 - 14	•	•	5 - 6
5	0 - 6	0 - 5	0 - 12	0 - 1	0 - 4	0 - 8	0 - 12	0 - 1	0 - 4	0 - 4	0 - 8	0 - 10	0 - 1	•	0 - 4

